

«ОИЛА ПСИХОЛОГИЯСИ»
фанининг
2018/2019 ўқув йили учун мўлжалланган
СИЛЛАБУСИ

Фаннинг қисқача тавсифи						
ОТМнинг номи ва жойлашган манзили:	Гулистон давлат университети			Гулистон шаҳар, 4 мавзе		
Кафедра:	Педагогика-психология ва меҳнат таълими			“Педагогика” факультети таркибида		
Таълим соҳаси ва йўналиши:	таълим соҳаси Педагогика ва психология 5110900					
Фанни (курсни) олиб борадиган ўқитувчи тўғрисида маълумот:	Ш.Файзиева		e-mail:	Накшбанд 63@umail.uz		
Дарс вақти ва жойи:	Муסיқа таълими биноси 202 аудиториялар		Курснинг давомийлиги:	02.09.2018-20.01.2019		
Индивидуал график асосида ишлаш вақти:	душанба, сешанба ва жума кунлари 14.00 дан 18.00 гача					
Фанга ажратилган соатлар	Аудитория соатлари				Мустақил таълим:	76
	Маъруза:	40	Амалиёт	70		
Фаннинг бошқа фанлар билан боғлиқлиги (пререквизитлари):	“умумий психология, ёш физиологияси ва гигиенаси, педагогика назарияси, таълим тизмини бошқариш, мактабгача педагогика асослари, таърибвий ишлар методикаси педагогик технологиялар, педагогик маҳорат, умумий психология, иктидорли болалар психологияси, психология фанини ўқитиш методикаси, фанлари билан услубий жихатдан боғлиқ.					
Фаннинг мазмуни						
Фаннинг долзарблиги ва қисқача мазмуни:	<p>Оила психологияси фанининг предмети:оиланинг ижтимоий ва этнопсихологик хусусиятларини ташкил этиши, жамиятнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши шахснинг маданий такомиллашувига, шахсларни бир-бирига кўядиган талаблари ошишига ва шахслараро муносабатнинг нозиклашувига олиб келади. Бунинг дебочаси сифатида севги, мухуббат, оила ва оилавий муносабатлар юзага келади бу эса ўз навбатида оила психологиясининг илмий тақиқот предмети сифатида ўрганилиши талаб этилади.</p> <p>Фаннинг мақсади: оила психологияси фани предмети бўйича ўқувчи ёшларни оилавий ҳаёт ва ундаги мураккаб ўзаро муносабатларнинг қонуниятлари, механизмлари таништириш.</p> <p>Фаннинг вазифалари: шарқ алломаларининг оилага берган баҳолари, унинг таркиб топиши, шаклланиши, мустаҳкамланиши, энг юксак даражага этишининг шарт-шароитлари ва қонуниятларини ўргатиш; Ўқувчиларда илмийлик, тадқиқотчилик, ижодкорлик, компьютер саводхонлиги, ахборот технологияларидан самарали фойдаланиш кўникмаларини ҳосил қилдириш.</p>					
Талабалар учун талаблар	<p>- Oila psixologiyasi fanining predmeti, oila turlari ularning vazifalari funksiyalari, oiladagi shaxslararo munosabatlar psixologiyasi shuningdek nikohni mustahkamlovchi omillar borasidagi nazariy bilimlarni <i>bilishi kerak</i>;</p> <p>- talaba oilaning asosiy turlari funksiyalari, oila-nikoh munosabatlarining o'ziga xosligi, oiladagi munosabatlar va ulardagi turli o'zgarishlar, oilani shaxs kamolotidagi o'rni haqida <i>ko'nikmalariga ega bo'lishlari</i> kerak.</p> <p>- talaba oila, oilaviy munosabatlar, nikoh va oila muammolarining kelib chiqish mexanizmlariga doir manbalar haqida bilishi, shuningdek oiladagi psixologik muhitni qaror toptirish borasidagi amaliy bilimlarni</p>					

1.Ma'ruza mashg'ulotlarining mazmuni

1.1. Oila psixologiyasi fan sifatida.(2soat)

Oila psixologiyasining fanlar tizimida tutgan o'rnini. Oila psixologiyasining boshqa fanlar bilan aloqasi. Oila psixologiyasi oilaning ijtimoiy maqomdagi faoliyatining ob'ektiv qonuniyatlarini, oila-nikoh hamda qarindosh-urug'chilik munosabatlarining mexanizmlari va turmush tarziga oid konkret vaziyatlarda oila a'zolari ijtimoiy xulqining namoyon bo'lishini o'rganadigan fan sifatida. Oila psixologiyasi fanining predmeti, maqsadi va vazifalari. Oilaviy psixologiyaning tadqiqot metodlari: kuzatish, konkret vaziyatlarni tahlil qilish, suhbat, eksperiment, statistik metodlar. Oilaviy munosabatlarni tadqiq etishning nazariy-metodologik asoslari. Oilaviy munosabatlarni o'rganishdagi qiyinchiliklar.(A.5.1.1, 5.1.2, 5.1.3)

1.2. Oila va oilaviy munosabatlar borasidagi qarashlar.(2soat).

Sharq mutafakkirlarining oila haqidagi qarashlari. «Avesto»da oila haqida bayon etilgan fikrlar. Abu Nasr Forobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino, Yusuf xos Hojib, Alisher Navoiy, Yusuf Toslaviy va boshqa mutafakkirlarning oila xususidagi qarashlari. Yu.Toslaviyning "Xikmatlar xazinasi"dagi nasihatlar. Ibn Sinoning oilaviy munosabatlar haqida qarashlari.Islomda oilaviy munosabatlar masalalari.(5.1.2, 5.1.4, 5.1.6, 5.1.8, 5.1.10, 5.2.19, 5.1.20, 5.1.21, 5.1.22)

1.3. Oila va nikoh institutining rivojlanishi tarixi (2soat)

Insoniyat tarixida oila va nikoh institutining rivojlanishi tarixi. Guruhiy nikohdan juftlik nikohigacha. Oilaviy munosabatlarning rivojlanishida yangicha ana'nalar.Yangi davr oilasining psixologiyasi, uning tipologiyasi, turlari, xususiyatlari. Zamonaviy oila – ijtimoiy institut sifatida. Katta bo'lmagan oila. Kichik nuklear oila. Noto'liq oila. Oilaning jamiyat taraqqiyotida tutgan o'rnini. Oilaning ijtimoiy funksiyalari. Oilaviy hayot tarzi va u to'g'risida xorijlik olimlarning qarashlari.(5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.7, 5.2.15, 5.2.2, 5.2.3, 5.1.4)

1.4. Jinsiy farqlar psixologiyasi. (2soat)

Psixologiyada gender muammosining rivojlanishi. Jinsiy farqlar psixologiyasi: gender tadqiqotlarning xususiyatlari. Xorijda va O'zbekistonda oila munosabatlarini inobatga olgan gender tadqiqotlarining qisqacha tahlili. Gender stereotiplar psixologiyaning funktsional rolli strukturasi asosi sifatida. (5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.7, 5.2.15, 5.2.2, 5.2.3, 5.1.4)

1.5. Oila va nikoh .(2soat)

Zamonaviy oila turlari. Oilaning vazifalari va ularning o'zaro bog'liqligi. Oila vazifalarining o'ziga xos xususiyatlari, Yu.E.Aleshina klassifikatsiyasi. Oilaning reproduktiv funksiyasi. Oilaning iqtisodiy vazifalari. Oilaning xo'jalik ishlarini olib borishda, byudjet yuritishda, iste'molchilik faoliyatini tashkil etishdagi ishtiroki. Oilaning tarbiyaviy vazifalari: jamiyatning kamol fuqarosini shakllantirish. Ota-ona munosabatlarining bolaga ta'siri. Oilaning kommunikativ vazifasi: oila a'zolarining atrof - muhitni idrok qilishiga oilaning ta'siri. Oilada o'zaro munosabatlarni tashkil etish. Dam olishni tashkil etish. Oilaning rekreativ vazifasi: o'zaro jismoniy, moddiy, ma'naviy va psixologik yordam ko'rsatish. Oilaning ichki strukturasi. An'anaviy va egalitar oilaning bir-biridan farqi. Oilaning psixologik sog'lomligi. (5.1.2, 5.1.3, 5.1.16, 5.1.18)

1.6. Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash. .(4 soat)

Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash zarurati. Jinsiy ijtimoiylashuvning psixologik mexanizmlari. Nikohga etuklikning turli jihatlari: fiziologik, jinsiy, huquqiy, iqtisodiy, ma'naviy, ijtimoiy, psixologik etuklik. Yoshlarda psixologik etuklikning hal Nikoh oldi omillari. Nikohning yuzaga kelishiga asos bo'ladigan ijtimoiy, iqtisodiy, biologik, fiziologik, ma'naviy, ahloqiy va psixologik omillar kompleksi. qiluvchi ahamiyatga egaligi. Psixologik etuklikning shaxs hulkining turli yashash sharoitlariga moslashuvchanligida ifodalanishi. Muloqot madaniyati oilaviy hayotga tayyorlikning bir yo'nalishi sifatida. Yoshlarning oilaviy hayot haqidagi tasavvurlari. Oila qurish haqidagi ustanovkalarining shakllanishi. (5.1.5, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.11,5.1.15, 5.1.9, 5.1.12)

1.7. Er-xotin juftligining shakllanishi. (2soat)

Turmush qurish uchun juft tanlash nazariyasi. Oila qurishdan avvalgi qarashlarning o'ziga xos xususiyatlari. Nikohning yuzaga kelishiga asos bo'ladigan iqtisodiy, biologik, fiziologik, ma'naviy, axloqiy va psixologik omillar kompleksi. Oila butun bir tizim sifatida. Oiladagi emotsional aloqalar xarakteri. Sevga-er-xotin munosabatlarini qurishda asos sifatida. Sevgining hissiyot sifatida rivojlanishi. Sevgi ko'rinishlari. Sevgi ko'rinishlarining darz ketishi va buzilishi. Attraksiya muammosi doirasida sevgiga ijtimoiy-psixologik yondashuv. 5.1.5, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.11,5.1.15, 5.1.9, 5.1.12)

1.8. Oiladagi ijtimoiy psixologik muhit. (2soat)

Turmushdan qoniqish hosil qilishning asosiy omil va sabablari. Er-xotinning mutanosibligi. Er-xotin munosabatlarida temperament xususiyatlari va boshqa omillarning ta'siri. Ota-ona oilasining er-xotinlar munosabatlariga ta'siri. 5.1.5, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.11,5.1.15, 5.1.9, 5.1.12)

1.9. Yosh oilalarning ijtimoiy va psixologik muammolari. (2 soat)

Yosh oila psixologik izlanishlarning ob'ekti sifatida, o'zaro munosabatlarning modeli va xususiyatlari. Yosh oil muammolari. Oilada adaptatsiya va integratsiya. Moddiy-maishiy adaptatsiya. Axloqiy-psixologik adaptatsiya. Shaxsiy-intim adaptatsiya. Oila integratsiyasi mexanizmlari. Turmush qurishning umumiy motivatsiyasi. Oiladagi rollar. Birinchi farzandning tug'ilishi.(5.1.1,5.1.2, 5.1.3, 5.1.18, 5.1.16, 5.2.1)

1.10. Oilaviy munosabatlar psixologiyasi. (4soat)

Oilaviy hayotning farovonligiga bevosita ta'sir etuvchi omillar. Er-xotin munosabatlarining rivojlanish bosqichi. Oilaviy munosabatlar jarayonida yuzaga keladigan inqirozlar. Nikoh modellari va er-xotin munosabatlari. Ota-ona oilasi. Ota-ona oilasida o'ttirilgan tajriba va uning yosh oilaga ta'siri. . (5.1.23, 5.1.18, 5.1.16, 5.1.23, 5.1.14, 5.1.22)

1.11. Oilaviy nizolar va ularning turlari.(4 soat)

Nizoning psixologik xususiyatlari va uning turlari. Oilaviy nizo turlari: er-xotin, qaynona-kelin, qaynona-kuyov, ovsinlar o'rtasidagi, ota-ona va farzandlar o'rtasidagi nizolar. Er – xotin nizolarining asosiy sabablari Nizolar nikoh - oila munosabatlarini keskinlashtiruvchi vosita ekanligi. Nizolarni hal qilishning asosiy variantlari. Konstruktiv (biriktiruvchi) va destruktiv (ajratuvchi) nizolar. Nizolar eskalatsiyasi. Notinch oilalarning tiplari. (5.1.2, 5.1.3, 21, 5.2.10, 5.2.11)

1.12. Oilaviy munosabatlarning buzilishi: nikoh ajrimlari.(4soat)

Oilaviy munosabatlarning buzilishi: inqiroz. Xiyonat va buning oqibatida oilaviy nizoning kelib chiqishi. Ajralish muammosi. Ajralishlarning o'ziga xos ijtimoiy-psixologik va etnopsixologik xususiyatlari. Ajralishga sabab bo'luvchi omillar. Ajralishlarning okibatlari. Ajrimlarning er-xotin va farzandlar taqdiriga ta'siri. 5.1.2, 5.1.3, 5.1.18, 5.2.11)

1.13. Ota-ona – bola munosabatlari psixologiyasi.(4soat)

“Ota-ona–bola” munosabatlari tizimi. Ota-ona–bola munosabatlarining tarixiy davrlari. Onalik va otalik psixologiyasi. Ota-onalik ustanovkalari va tarbiya shakllari. Proteksiya yoki farzandlarini tarbiyalash muammolari. Ota-onalik xulq-atvoriga ko'ra oilada bola tarbiyasining uslublari. Giperproteksiya. G'amxo'rlikdan ustun keladigan giperproteksiya. O'ta kuchli axloqiy mas'uliyat. Emotsional raddiya. Qattiqqo'llik. Gipoproteksiya. Ziddiyatli tarbiya. Bola tomonidan ota-onalarning va ota-onalikning idrok etilishi. Ota-ona va bola munosabatlari sohasida olib boriladigan korreksion ishlarining maqsad va vazifalari. (5.1.2, 5.1.3, 5.1.7, 5.1.13, 5.1.16, 5.2.10, 5.2.11)

1.14. Oilaviy konsultatsiya.(2soat)

Konsultatsiya haqida umumiy tushuncha. Oilaviy konsultatsiyaning maqsadi. Oilaviy konsultatsiya va oilaviy terapiyaning bir-biridan farqi. Oilaviy konsultatsiyaning asosiy tamoyillar va qoidalari. Oila muammolarini ijtimoiy psixologik diagnostika qilish metodlari. Oilaviy konsultatsiyada foydalaniladigan metod va usullar. Oila konsultatsiyasiga zamonaviy yondashuv. S.Minuxinning “Strukturali oila terapiyasi”. Individual psixologik konsultatsiya. Guruhli psixologik konsultatsiya. Oila muammolari bo'yicha konsultatsiya. Nikoh qurish bo'yicha konsultatsiya. Oilada zo'ravonlik bo'yicha konsultatsiya. Ajralish muammosi bo'yicha konsultatsiya. (5.1.1, 5.1.3, 5.2.1, 5.2.5, 5.2.7)

1.15. O'zbekistonda oila siyosatining shakllanishi.(2soat)

Davlatning oilani mustahkamlash siyosati va uning asosiy tamoyillari. Oilani kafolatlovchi manbalar. Konstitutsiyaning oilaviy munosabatlar sohasidagi tamoyillari. Oila kodeksi. Oila huquqining asosiy manbai butun keng qamrovli O'zbekiston Respublikasining Oila kodeksi-oila qonunchiligining “o'zagi”. O'zbekistonda oilalarni mustahkamlashga qaratilgan tadqiqotlar.(5.1.2, 5.1.1, 5.2.1, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.4, 5.2.5, 5.2.6, 5.2.7)

2. Amaliy mashg'ulotlar mazmunini .

2.1 Erkak va ayollarni kommunikativ sohadagi gender farqlar.(4 soat)

Jinsiy farqlar psixologiyasi: gender tadqiqotlarning xususiyatlari. Xorijda va O'zbekistonda oila muhitini inobatga olgan gender tadqiqotlarning qisqacha taxlili. Er-xotin munosabatlarini muvofiqlashtirishga oid qonuniyatlar. Nikoh modeli. Ota-ona oilasi. Ota-ona oilasida o'rtirilgan tajriba va uning yosh oilaga ta'siri. Ijtimoiy va oilaviy munosabatlar. (5.1.16, 5.1.23, 5.1.14, 5.2.8)

2.2. Muloqot madaniyati oilaviy hayotga tayyorgarlikning bir yo'nalishi sifatida. .(4 soat)

Muloqot madaniyati oilaviy hayotga tayyorlikning bir yo'nalishi sifatida. Yoshlarning oilaviy hayot haqidagi tasavvurlari. Oila qurish haqidagi ustanovkalarning shakllanishi. (5.1.5, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.11, 5.1.15, 5.1.9, 5.1.12)

2.3. Nikohning yuzaga kelishiga asos bo'ladigan ijtimoiy, iqtisodiy, biologik, fiziologik, ma'naviy, axloqiy va psixologik omillar kompleksi. .(2soat)

Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash zarurati. Jinsiy ijtimoiylashuvning psixologik mexanizmlari. Nikohga etuklikning turli jihatlari: fiziologik, jinsiy, huquqiy, iqtisodiy, ma'naviy, ijtimoiy, psixologik etuklik. (5.1.5, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.11, 5.1.15, 5.1.9, 5.1.12)

2.4. Turmushdan qoniqish hosil qilishning asosiy omil va sabablari. .(2soat)

Turmushdan qoniqish hosil qilishning asosiy omil va sabablari. Er-xotinlikning mutanosibligi. Er-xotin munosabatlarida temperament xususiyatlari va boshqa omillarning ta'siri. Ota-ona oilasining er-xotinlar munosabatlariga ta'siri. 5.1.5, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.11, 5.1.15, 5.1.9, 5.1.12)

2.5. Yosh oila muammolari. .(2soat)

Yosh oila psixologik izlanishlarning ob'ekti sifatida, o'zaro munosabatlarning modeli va xususiyatlari. Yosh oila muammolari. Oilada adaptatsiya va integratsiya. Moddiy-maishiy adaptatsiya. Axloqiy-psixologik adaptatsiya. Shaxsiy-intim adaptatsiya. Oila integratsiyasi mexanizmlari. Turmush qurishning umumiy motivatsiyasi. Oiladagi rollar. Birinchi farzandning tug'ilishi.(5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.18, 5.1.16, 5.2.1)

2.6. Oilaviy hayotning farovonligiga bevosita ta'sir etuvchi omillar. (2soat)

Oilaviy hayotning farovonligiga bevosita ta'sir etuvchi omillar. Er-xotin munosabatlarining rivojlanish bosqichi. Oilaviy munosabatlar jarayonida yuzaga keladigan inqirozlar. Nikoh modellari va er-xotin munosabatlari. Ota-ona oilasi. Ota-ona oilasida o'ttirilgan tajriba va uning yosh oilaga ta'siri. (5.1.23, 5.1.18, 5.1.16, 5.1.23, 5.1.14, 5.1.22)

2.7. Oilaviy nizolarning tahlili.(4 soat)

Nizoning psixologik xususiyatlari va uning turlari. Oilaviy nizo turlari: er-xotin, qaynona-kelin, qaynona-kuyov, ovsinlar o'rtasidagi, ota-ona va farzandlar o'rtasidagi nizolar. Er – xotin nizolarining asosiy sabablari Nizolar nikoh - oila munosabatlarini keskinlashtiruvchi vosita ekanligi. Nizolarni hal qilishning asosiy variantlari. Konstruktiv (biriktiruvchi) va destruktiv (ajratuvchi) nizolar. Nizolar eskalatsiyasi. Notinch oilalarning tiplari. (5.1.2, 5.1.3, 21, 5.2.10, 5.2.11)

2.8. Ajralishga sabab bo'luvchi omillar. (2 soat)

Ajralish muammosi bo'yicha konsultatsiya. Individual psixologik konsultatsiya. Guruhli psixologik konsultatsiya (5.1.1, 5.1.3, 5.2.1, 5.2.5, 5.2.7)

2.9. Ota-ona va bola munosabatlari psixik xususiyatlarining tahlili. (4 soat)

“Ota-ona–bola” munosabatlari tizimi. Ota-ona–bola munosabatlarining tarixiy davrlari. Onalik va otalik psixologiyasi. Ota-onalik ustanovkalari va tarbiya shakllari. Proteksiya yoki farzandlarini tarbiyalash muammolari. Ota-onalik xulq-atvoriga ko'ra oilada bola tarbiyasining uslublari. Giperproteksiya. G'amxo'rlikdan ustun keladigan giperproteksiya. O'ta kuchli axloqiy mas'uliyat. Emotsional raddiya. Qattiqqo'llik. Gipoproteksiya. Ziddiyatli tarbiya. Bola tomonidan ota-onalarning va ota-onalikning idrok etilishi. Ota-ona va bola munosabatlari sohasida olib boriladigan korreksion ishlarning maqsad va vazifalari. (5.1.2, 5.1.3, 5.1.7, 5.1.13, 5.1.16, 5.2.10, 5.2.11)

2.10. Oilaviy konsultatsiyada foydalaniladigan metod va usullar. (4 soat)

Konsultatsiya haqida umumiy tushuncha.Oilaviy konsultatsiyaning maqsadi. Oilaviy konsultatsiya va oilaviy terapiyaning bir-biridan farqi. Oilaviy konsultatsiyaning asosiy tamoyillar va qoidalari. Oila muammolarini ijtimoiy psixologik diagnostika qilish metodlari. Oilaviy konsultatsiyada foydalaniladigan metod va usullar. Oila konsultatsiyasiga zamonaviy yondashuv. S.Minuxinning “Strukturali oila terapiyasi”. Individual psixologik konsultatsiya. Guruhli psixologik konsultatsiya. Oila muammolari bo'yicha konsultatsiya. Nikoh qurish bo'yicha konsultatsiya. Oilada zo'ravonlik bo'yicha konsultatsiya. Ajralish muammosi bo'yicha konsultatsiya. (5.1.1, 5.1.3, 5.2.1, 5.2.5, 5.2.7)

2.11. Ajralish muammosi bo'yicha konsultatsiya (4 soat)

Ajralish muammosi bo'yicha konsultatsiya. Individual psixologik konsultatsiya. Guruhli psixologik konsultatsiya (5.1.1, 5.1.3, 5.2.1, 5.2.5, 5.2.7)

3. Seminar mashg'ulotlarining mazmuni

3.1. Oila va nikoh munosabatlari oila psixologiyasining predmeti sifatida.(2soat)

Oila psixologiyasining fanlar tizimida tutgan o'rni. Oila psixologiyasi fan sifatida oilaning ijtimoiy institut maqomidagi faoliyatining ob'ektiv qonuniyatlarini, oila-nikoh hamda qarindosh-urug'chilik munosabatlarining mexanizmlari va turmush tarziga oid konkret vaziyatlarda oila a'zolari ijtimoiy xulqining namoyon bo'lishini o'rganadigan fan sifatida. Oila psixologiyasi fanining predmeti, maqsadi va vazifalari. (5.1.1, 5.1.2, 5.1.3)

3.2. Mutafakkirlarining oila xususida qarashlari.(2soat).

Sharq mutafakkirlarining oila haqidagi qarashlari. «Avesto»da oila haqida bayon etilgan fikrlar. Abu Nasr Forobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino, Yusuf xos Hojib, Alisher Navoiy, Yusuf Toslaviy va boshqa mutafakkirlarning oila xususidagi qarashlari. Yu.Toslaviyning “Xikmatlar xazinasi”dagi nasihatlar. Ibn Sinoning oilaviy munosabatlar haqida qarashlari. Islomda oilaviy munosabatlar masalalari. (5.1.2, 5.1.4, 5.1.6, 5.1.8, 5.1.10, 5.2.19, 5.1.20, 5.1.21, 5.1.22)

3.3. Nikoh va oilaviy munosabatlar borasidagi qarashlar.(2soat).

Sharq mutafakkirlarining oila haqidagi qarashlari. «Avesto»da oila haqida bayon etilgan fikrlar. Abu Nasr Forobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino, Yusuf xos Hojib, Alisher Navoiy, Yusuf Toslaviy va boshqa mutafakkirlarning oila xususidagi qarashlari. Yu.Toslaviyning “Xikmatlar xazinasi”dagi nasihatlar. Ibn Sinoning oilaviy munosabatlar haqida qarashlari.Islomda oilaviy munosabatlar masalalari.(5.1.2, 5.1.4, 5.1.6, 5.1.8, 5.1.10, 5.2.19, 5.1.20, 5.1.21, 5.1.22)

3.4. Oila va nikoh institutining rivojlanishi.(2soat)

Zamonaviy oila – ijtimoiy institut sifatida. Katta bo'lmagan oila. Kichik nuklear oila. Noto'liq oila. Oilaning jamiyat taraqqiyotida tutgan o'rnini. Oilaning ijtimoiy funksiyalari. Oilaviy hayot tarzi va u to'g'risida xorijlik olimlarning qarashlari. (5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.7, 5.2.15)

3.5. Jinsiy farqlar psixologiyasi. (2soat)

Psixologiyada gender muammosining rivojlanishi. Jinsiy farqlar psixologiyasi: gender tadqiqotlarning xususiyatlari. Xorijda va O'zbekistonda oila munosabatlarini inobatga olgan gender tadqiqotlarining qisqacha tahlili. Gender stereotiplar psixologiyaning funksional roli strukturasi asosi sifatida. (5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.7, 5.2.15)

3.6. Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash. (2soat)

Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash zarurati. Jinsiy ijtimoiylashuvning psixologik mexanizmlari. Nikohga etuklikning turli jihatlari: fiziologik, jinsiy, huquqiy, iqtisodiy, ma'naviy, ijtimoiy, psixologik etuklik. Yoshlarda psixologik etuklikning hal Nikoh oldi omillari. Nikohning yuzaga kelishiga asos bo'ladigan ijtimoiy, iqtisodiy, biologik, fiziologik, ma'naviy, ahloqiy va psixologik omillar kompleksi. qiluvchi ahamiyatga egaligi. Psixologik etuklikning shaxs hulqining turli yashash sharoitlariga moslashuvchanligida ifodalanishi. Muloqot madaniyati oilaviy hayotga tayyorlikning bir yo'nalishi sifatida. Yoshlarning oilaviy hayot haqidagi tasavvurlari. Oila qurish haqidagi ustanovkalarning shakllanishi. (5.1.5, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.11, 5.1.15, 5.1.9, 5.1.12)

3.7. Er-xotin juftligining shakllanishi. (2soat)

Turmush qurish uchun juft tanlash nazariyasi. Oila qurishdan avvalgi qarashlarning o'ziga xos xususiyatlari. Nikohning yuzaga kelishiga asos bo'ladigan iqtisodiy, biologik, fiziologik, ma'naviy, axloqiy va psixologik omillar kompleksi. Oila butun bir tizim sifatida. Oiladagi emotsional aloqalar xarakteri. Sevga-er-xotin munosabatlarini qurishda asos sifatida. Sevgining hissiyot sifatida rivojlanishi. Sevgi ko'rinishlari. Sevgi ko'rinishlarining darz ketishi va buzilishi. Attraksiya muammosi doirasida sevgiga ijtimoiy-psixologik yondashuv. 5.1.5, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.11, 5.1.15, 5.1.9, 5.1.12)

3.8. Oiladagi ijtimoiy psixologik muhit. (2soat)

Turmushdan qoniqish hosil qilishning asosiy omil va sabablari. Er-xotinning mutanosibligi. Er-xotin munosabatlarida temperament xususiyatlari va boshqa omillarning ta'siri. Ota-ona oilasining er-xotinlar munosabatlariga ta'siri. 5.1.5, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.11, 5.1.15, 5.1.9, 5.1.12)

3.9. Yosh oilalarning ijtimoiy va psixologik muammolari. (2soat)

Yosh oila psixologik izlanishlarning ob'ekti sifatida, o'zaro munosabatlarning modeli va xususiyatlari. Yosh oil muammolari. Oilada adaptatsiya va integratsiya. Moddiy-maishiy adaptatsiya. Axloqiy-psixologik adaptatsiya. Shaxsiy-intim adaptatsiya. Oila integratsiyasi mexanizmlari. Turmush qurishning umumiy motivatsiyasi. Oiladagi rollar. Birinchi farzandning tug'ilishi. (5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.18, 5.1.16, 5.2.1)

3.10. Oilaviy munosabatlar psixologiyasi. (2 soat)

Oilaviy hayotning farovonligiga bevosita ta'sir etuvchi omillar. Er-xotin munosabatlarining rivojlanish bosqichi. Oilaviy munosabatlar jarayonida yuzaga keladigan inqirozlar. Nikoh modellari va er-xotin munosabatlari. Ota-ona oilasi. Ota-ona oilasida orttirilgan tajriba va uning yosh oilaga ta'siri. (5.1.23, 5.1.18, 5.1.16, 5.1.23, 5.1.14, 5.1.22)

3.11. Oilaviy nizolar va ularning turlari. (4 soat)

Nizoning psixologik xususiyatlari va uning turlari. Oilaviy nizo turlari: er-xotin, qaynona-kelin, qaynona-kuyov, ovsinlar o'rtasidagi, ota-ona va farzandlar o'rtasidagi nizolar. Er – xotin nizolarining asosiy sabablari Nizolar nikoh - oila munosabatlarini keskinlashtiruvchi vosita ekanligi. Nizolarni hal qilishning asosiy variantlari. Konstruktiv (biriktiruvchi) va destruktiv (ajratuvchi) nizolar. Nizolar eskalatsiyasi. Notinch oilalarning tiplari. (5.1.2, 5.1.3, 21, 5.2.10, 5.2.11)

3.12. Oilaviy munosabatlarning buzilishi oila inqirozi va nikoh ajrimlari. (4 soat)

Oilaviy munosabatlarning buzilishi: inqiroz. Xiyonat va buning oqibatida oilaviy nizoning kelib chiqishi. Ajralish muammosi. Ajralishlarning o'ziga xos ijtimoiy-psixologik va etnopsixologik xususiyatlari. Ajralishga sabab bo'luvchi omillar. Ajralishlarning okibatlari. Ajrimlarning er-xotin va farzandlar taqdiriga ta'siri. 5.1.2, 5.1.3, 5.1.18, 5.2.11)

3.13. Ota-ona –bola munosabatlari psixologiyasi. (2 soat)

“Ota-ona–bola” munosabatlari tizimi. Ota-ona–bola munosabatlarining tarixiy davrlari va ular haqida qisqacha ma'lumot. Oilada sog'lom bola tug'ilishi siyosatining mazmuni. Oilada shaxslararo munosabatlar. Ko'p bolali oiladagi shaxslararo munosabatlar va uning bola psixik taraqqiyotiga ta'siri. Oilaparvarlik fazilatlar: milliy va umumbashariy qadriyatlar. (5.1.2, 5.1.3, 5.1.7, 5.1.13, 5.1.16, 5.2.10, 5.2.11)

3.14. Ota-onalik ustanovkalari va tarbiya shakllari. (2 soat)

Ota-onalik ustanovkalari va tarbiya shakllari. Proteksiya yoki farzandlarini tarbiyalash muammolari. Ota-onalik xulq-atvoriga ko'ra oilada bola tarbiyasining uslublari. Giperproteksiya. G'amxo'rlikdan ustun keladigan giperproteksiya. O'ta kuchli axloqiy mas'uliyat. Emotsional raddiya.

Qattiqqo'llik. Gipoproteksiya. Ziddiyatli tarbiya. Yolg'iz ota-onalar.(5.1.2, 5.1.3,5.1.4, 5.1.5, 5.1.9, 5.1.11, 5.1.15, 5.1.16, 5.1.21, 5.2.13,5.2.5))

3.15. Oilaviy konsultasiya. (2 soat)

Konsultasiya haqida umumiy tushuncha.Oilaviy konsultasiyaning maqsadi. Oilaviy konsultasiya va oilaviy terapiyaning bir-biridan farqi. Oilaviy konsultasiyaning asosiy tamoyillar va qoidalari. Oila muammolarini ijtimoiy psixologik diagnostika qilish metodlari. Oilaviy konsultasiyada foydalaniladigan metod va usullar. Oila konsultasiyasiga zamonaviy yondashuv. S.Minuxinning "Strukturali oila terapiyasi". Individual psixologik konsultasiya. Guruhli psixologik konsultasiya. Oila muammolari bo'yicha konsultasiya. Nikoh qurish bo'yicha konsultasiya. Oilada zo'ravoglik bo'yicha konsultasiya. Ajralish muammosi bo'yicha konsultasiya. (5.1.1, 5.1.3, 5.2.1, 5.2.5, 5.2.7)

3.16. O'zbekistonda oila siyosatining shakllanishi. (2 soat)

Davlatning oilani mustahkamlash siyosati va uning asosiy tamoyillari. Oilani kafolatlovchi manbalar. Konstitutsiyaning oilaviy munosabatlar sohasidagi tamoyillari. Oila kodeksi. Oila huquqining asosiy manbai butun keng qamrovli O'zbekiston Respublikasining Oila kodeksi-oila qonunchiligining "o'zagi". O'zbekistonda oilalarni mustahkamlashga qaratilgan tadqiqotlar.(5.1.2, 5.1.1, 5.2.1, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.4, 5.2.5, 5.2.6, 5.2.7)

Talabalar mustaqil ta'limining mazmuni va hajmi (Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar)

Ishchi o'quv dasturining mustaqil ta'limga oid mavzulari	Mustaqil ta'limga oid topshiriq va tavsiyalar	Bajarilish muddatlari	Hajmi (soat da)
Oilaviy sotsializatsiya bosqichlari, institutlari, ta'sir imkoniyatlari	Oila bosqichlari, oila institutlari, ta'sir imkoniyatlari.	2-3 hafta	2
Ota –onalik ustanovkalari va tarbiya shakllari	Ota-onalik ustanovkalari va tarbiya shakllari,Protektsiya yoki farzandlarini tarbiyalash muammolari,Ota-onalik xulq-atvoriga ko'ra oilada bola tarbiyasining uslublari, gipperprotektsiya,o'ta kuchli axloqiy ma'suliyat,emotsional raddiya,qattiqqo'llik,ziddiyatli tarbiya,yolg'iz ota-onalar.	4-5hafta	4
Milliy g'oya va oilada shaxs tarbiyasi	Milliy g'oyaning mohiyati,milliy hoyaning bola tarbiyasiga ta'siri,oilada shaxs tarbiyasi.	6-7-hafta	2
Oilaga psixologik xizmat ko'rsatishni tashkil etish	Oilaga psixologik xizmat ko'rsatishni tashkil etish shakllari	8-9-hafta	2
Oilaviy munosabatlarning ildizlari va attraktsiya	Romantik sevgida munosabatlar dinamikasi,o'ziga jalb etishlik,mashhullik yoki rom bo'lish,ko'nikish,kutish,ko'ngil qolish,haddan oshish yoki munosabatlar chegarasining darz ketishi,munosabatlarning tugashi	10-11hafta	4
Oilaviy bog'liqlik munosabatlarning dinamikasi	Oilaviy bog'liqlik munosabatlarning dinamikasi		4
Nikoh modeli va ota-ona oilasi	Nikox modellar va er-xotin munosabatlari,er-xotin munosabatlarinimuvofiqlashtirishga oid qonuniyatlar,nikoh modeli,ota-ona oilasi,ota-ona	12-13 –hafta	4

	oilasida orttirilgan tajribalar va uning ta'siri,ijtimoiy va oilaviy munosabatlar.		
Ijtimoiy va oilaviy munosabatlar	Oilada sog'lom turmush tarzini barqarorlashtirish shartlari,bu boradagi hukumat qarorlarining ahamiyati,nikoholdi tibbi ko'rikdan o'tkazish va nikohning mustahkamligi	14-15-hafta	2
O'zbekistonda yosh oilalarning qo'llab-quvvatlanishi	Nikoholdan oldin kelin va kuyovni tibbiy ko'rikdan o'tkazish va nikohning mustahkamligi,yosh oilalarni moddiy va ma'naviy jihatdan qo'llab-quvvatlashga qaratilgan Prezident Farmonlari va Vazirlar Mahkamasining qarorlarining mohiyati va tarixiy ahamiyati.	16-17hafta	4
Yosh oilalardagi o'zaro munosabatlarning o'ziga xosligi	Yosh oilalar psixologik izlanishlarning ob'ekti sifatida,o'zaro munosabatlarning modeli va xususiyatlari,yosh oilada sog'lom turmush tarzini barqarorlashtirish shartlari va bu boradagi hukumat qarorlarining ahamiyati	18 -19-hafta	4
Oilaviy munosabatlarning buzulishi ajrim motivlari	Ajrimlar, ajralish muammosi,ajralishlarning o'ziga xos ijtimoiy xususiyatlari	20-21-hafta	2
Inqirozli oilaga psixologik ko'mak berish yo'llari	Inqirozli oilalar haqida tushuncha, turlari, inqirozli oilalarga psixologik ko'mak berishning asosiy yo'llari	22-23-hafta	4
Ota-ona-bola munosabatlar tizimi	Oilalardagi ota va bola,ona va bola, ota-ona va bola munosabatlarining tizimi	24-25-hafta	2
Oilaning reproduktiv vazifasi va er-xotinning reproduktiv xulqi	Oilalarning reproduktiv vazifalari haqida tushuncha, oiladagi ota-onaning reproduktiv xulqi	26-hafta	4
Perinatal psixologiya	Perinatal psixologiya va oilalarda uning ahamiyati	27- hafta	4
Otalik va onalik psixologiyasining o'ziga xos jihatlari	Otalik va onalik psixologiyasining o'ziga xos jihatlari	28	2
Bola tomonidan ota-onaning idrok etilishi	Bola tomonidan ota-onaning idrok etilishining psixologik jihatlari	29	4
Aka-ukalik va opa-singillik munosabatlari psixologiyasi	Aka-ukalik va opa-singillik munosabatlari psixologiyasi	30	2
Sibling maqomining oilaviy munosabatlarga o'zaro ta'siri	Sibling maqomining oilaviy munosabatlarga o'zaro ta'siri	31	4
Oilaparvarlik fazilatlar	Oilaparvarlik fazilatlar	32	4
O'zbekistonda maqsadga yo'naltirilgan oila siyosati.	O'zbekistonda oila siyosati, oilalarning mustahkamlanishi va jamiyatda oila siyosatining ahamiyati	33- hafta	4
Oilani mustahkamlashga qaratilgan chora-tadbirlarning mohiyati	Oilalarning mustahkamlanishiga qaratilganchora tadbirlar va ularning o'tkazilishi	34-hafta	4
XXI asr oilasi konsepsiyasining asosiy mazmuni	Oilalarning konsepsiyasining asosiy mazmuni, oilalarning mustahkamlanishi va rivojlanishidagi ahamiyati	35-hafta	4
Jami			76

Эслатма: Амалий ва семинар машғулотлар буйича уй вазифаларилари тегишли мавзулар бўйича ўқув- методик мажмуа охирида келтирилмоқда

3.“Ўсимликлар цитозембриологияси” фанидан рейтинг ишланмаси

/р	Назорат турлари	Сони	Балл	Жами балл
	Жорий назорат 1.1. Амалий машғулот	20	2 (1+1*)	40
I	Оралиқ назорат 2.1. Тест сурови	2	5	10
	2.2.ТМИ топшириқларини бажариш (кузатиш иши)**	3	5x 3 (5)**	20
II	Якуний назорат 3.1. Тест сурови	1	30 x 1	30
Жами				100 балл

Талабанинг ўқув машғулотларини ўзлаштириш даражаси қуйидаги мезон асосида аниқланади Reyting baholash tizimi

Nazorat turi	Reyting baholashlar			Jami	Saralash bali
	1	2	3		
JN (40 %) shu jumladan:					
1.JN (ma’ruza mashg’uloti va tmi topshiriqlari)	4	8	8	20	
2.JN (amaliy mashg’uloti va tmi topshiriqlari)	5	7	8	20	
ON (30 %) va tmi	15	15		30	
YaN (30 %)				30	
Jami:				100	

Baho	5	4	3	2
Reyting	86-100	71-85	55-70	< 55
Fanni o’zlashtirish ko’rsatgichlari	103-120	85-102	66-84	<66

REYTING JADVALI KUZGI SEMESTR

№			Sentyabr				Oktyabr				Noyabr				Dekabr					Yanvar			
			3-8	10-15	17-22	24-29	2-6	8-113	15-20	22-27	29-3	5-10	12-17	19-24	26-1	3-7	10-15	15-22	24-29	7-12	14-19		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
1	JN 40 %																						
		Semenar mashg'ul oti		2		2	2	2		2	2	2	2	2	2	2		2	2	2			28
		tmi topshiriql ari										6					6						12
2	ON 30 %	Test																		21			21
		tmi											4						5				9
3	YaN – 30%																						30
	Jami		10						30						30								70
	Jami Gp bo'yicha		10						30						30						30		100

Eslatma: Oila psixologiyasi fani 5-6 semestrda o'qitiladi". Fanning o'quv hajmi 186 soatni tashkil etadi, 76 soat mustaqil ta'lim.

REYTING JADVALI BAHORGI SEMESTR

			Fevral				Mart				Aprel				May					Iyun						
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		3-8	10-15			
JN 40%	Sem enar mas hg'u l oti		2	2	2		2	2		2	2	2	2	2	2	2	2	2		2						28
	tmi tops hiriq lari										6					6									12	
ON 30%	Test								11										11						22	
	Must aqil ta'li m								4								4								8	
YaN – 30%																						30			30	
Jami			10						30						30									70		
Jami bo'vicha			10						30						30							30		100		

Информацион - методик таъминот

№	Асосий адабиётлар	Кутубхонада мавжуд сони
1	Karimova V.M. “Oila psixologiyasi” Darslik –T.:Fan va texnologiya. 2008. 152 b.	5
2	Shoumarov G.B. taxrir ostida. «Oila psixologiyasi».T.: Sharq,-272b.	15
3	Fayzieva M., Jabborov A.”Oilaviy munosabatlar psixologiyasi”- T.2007	10
4	Karimova V.M.”Oilaviy hayot psixologiyasi”. O’quv qo’llanma. T., 2006	10
5	Андреева Т.В. “Семейная психология”: Учебное пособие.-СПб.,:Речь,2004-244с.	2

Қўшимча адабиётлар:

6	Карабанонова О.А.Психология семейных отношений и основы семейного консультирования. Учебное пособие. М.: Гайдаррики,2005.-320 с.	15
7	Shoumarov G.B. “Muhabbat va oila”.-T.:Ibn Sino, 1994.-120b.	15
8	Сатир В.М.Как строит себя и свою семью. М.:Педагогика –Пресс. 1992-191с	10
9	“Психология семейных отношений”: конспект лекции/ сост. С.А.Великова.-М.: АСТ;-СПБ: Сова, 2005, - 127с.	10
10	“Социология семьи” Учебник под.ред.прф.А.И.Антонова-2-е изд.,перераб.и.доп. – М.: ИНФРА-М. 2005.-640 С. (Классический университетский учебник)	10

ИНТЕРНЕТ САЙТЛАРИ:

www.ziynet.uz

www.gduportal.uz